

Regeringskansliet

Yttrande över Agenda 2030-delegationens slutbetänkande (SOU 2019:13)

Jönköpings kommun har av Miljö- och energidepartementet beretts tillfälle att senast 2019-06-24 yttra sig över Agenda 2030-delegationens slutbetänkande (SOU 2019:13). Enligt kommunens bedömning har delegationens förslag den breda ansats som behövs för ett genomförande av Agenda 2030. Jönköpings kommun ställer sig bakom förslagen till åtgärder men vill framföra följande synpunkter.

Kommunen delar delegationens uppfattning om att användningen av ordinarie budget- och beslutsprocesser är det snabbaste och effektivaste sättet för genomförandet av Agenda 2030. Likaså att genomförandet förutsätter samverkan mellan alla samhällssektorer utifrån olika aktörers egna förutsättningar. Delegationen pekar på att landstingen och länsstyrelserna aktivt bör söka dialog och samverkan utifrån sina respektive uppdrag men att det framkommit oklarheter kring dessas roll och ansvar för agendan. Samtidigt konstaterar delegationen att det är landstingen som har det regionala utvecklingsansvaret vilket tidigare låg hos länsstyrelserna. Enligt Jönköpings kommuns uppfattning är det en bra ordning och det borde således inte råda några oklarheter i det avseendet, vilket bör lyftas fram och tydliggöras.

Jönköpings kommun ser gärna ett handslag mellan staten å ena sida och kommunerna och landstingen å den andra, särskilt som det är på den regionala och kommunala nivån som mycket av det praktiska arbetet måste göras. Men som delegationen konstaterar så handlar det inte enbart om politiskt ledarskap utan även om de varierande förutsättningar och den kapacitet som olika kommuner och landsting har för att genomföra agendan. Ett handslag måste föregås av diskussion och analys av kostnadsmässiga konsekvenser för kommuner och landsting för agendans genomförande. Om det innebär åtaganden som – omgående eller i förlängningen – innebär ekonomiska konsekvenser måste handslaget åtföljas av resurstillskott i enlighet med finansieringsprincipen som gäller när uppdrag flyttas eller utvidgas. Ett givet ansvar för staten är att samordna sina olika myndigheter och hur de agerar. Det är inte ovanligt att kommunerna i olika sammanhang möts av olika besked från olika statliga myndigheter som ibland kan vara rent av motstridiga. Det vore naturligtvis en fördel om Länsstyrelserna kunde ha en sådan samordnande roll som föreslås i betänkandet. En inte helt enkel uppgift, bl a mot bakgrund av de olika statliga myndigheternas vitt skilda sätt att organisera sig i regioner. Det har även förekommit att Länsstyrelsen haft svårigheter med sitt eget helhetsperspektiv när myndighetens olika avdelningar haft olika uppfattningar eller lämnat motstridiga besked.

Delegationen föreslår att ESV ges i uppdrag att ta fram ett förslag på utformning av bilaga till budgetpropositionen med tillhörande nulägesanalys samt en samlad redovisning av regeringens arbete med Agenda 2030. Jönköpings kommun vill framhålla vikten av att bilagan innehåller en modell för analys av den statliga budgeten som kan användas för att säkerställa att budgeten på ett tydligt sätt styr mot genomförandet av agendan. Omprioriteringar kommer att behövas och anslag behöva riktas om jämfört med idag, vilket framhålls i betänkandet. Det är också angeläget att ESV i sitt arbete med utformningen av bilagan samverkar med de myndigheter som har kunskap inom agendans olika delar. Jönköpings kommun ställer sig positiv till förslaget om att ett tillägg görs i målet för regional tillväxtpolitik, med ett tydliggörande av ansvaret för hållbar utveckling.

Jönköpings kommun delar uppfattningen att den offentliga upphandlingen är strategiskt viktig. Det är rimligt att de statliga myndigheterna ska vara aktiva i att ställa hållbarhetskrav i den offentliga upphandlingen på samma sätt som kommuner och landsting arbetar. Kommunen anser att sociala hållbarhetskrav ska ställas på ett sådant sätt att jämställdhetsaspekter beaktas liksom tillgänglighetsaspekter i vid bemärkelse samt – i tillämpliga fall – exempelvis även krav om praktikplatser eller liknande som kan förbättra möjligheterna för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Kommunen vill dessutom särskilt framhålla att man i all offentlig upphandling inte endast fokuserar på att ställa hållbarhetskrav utan att det också i upphandlingsprocessen ska ingå att överväga att begränsa inköpsens omfattning. Minskad konsumtion betyder minskad resursanvändning eller resurseffektivisering samt minskade avfallsmängder. Enligt kommunens uppfattning är det en grundläggande framgångsfaktor för genomförandet av Agenda 2030. Det kan innebära överväganden om att dela resurser med andra, undvika svinn, begränsa engångsprodukter eller att använda begagnade eller restaurerade produkter.

Jönköpings kommun delar delegationens uppfattning om att Sverige har ett ansvar för att bidra till agendans globala genomförande, bl a genom det goda exemplets kraft. För att nå framgång i det globala arbetet är det av stor vikt att det så kallade konsumtionsperspektivet i större utsträckning beaktas och redovisas i uppföljningsarbetet. Det betyder att varje land behöver ta ansvar för den miljöpåverkan som följer av att man också konsumerar produkter eller tjänster som produceras utomlands. Det är ett synsätt som också behöver tillämpas lokalt. Jönköpings kommun ser därför gärna att konsumtionsbaserad statistik bryts ner på regional och lokal nivå. Enligt kommunens uppfattning vore det också en fördel om arbetet med Agenda 2030, och de åtgärder som där diskuteras, på ett tydligare sätt kopplas till arbetet med mänskliga rättigheter.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Ann-Marie Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

Johan Fritz
Stadsdirektör